

Častou prvotní zkušeností dětí a mladistvých s návykovou látkou je cigareta. Kouření a alkohol jsou mylně považovány za součást společenského života.

Při pravidelném užívání tabáku vzniká závislost zvaná TABAKISMUS. V období experimentu (9 – 16 let věku) může být cigareta nahrazována či kombinována s užíváním marihuany.

V současné době ze statistik vyplývá zvyšující se procento uživatelů léků (hypnotika, sedativa, analgetika), kdy může dojít k postupné neúčinnosti látky, zvyšování užívaných dávek – LÉKOVÁ TOXIKOMANIE, popř. kombinaci užívání léků s alkoholem.

Druhy návykových látek a příznaky při jejich užívání:

Tabák: typický zápach, nervozita, zvyšování stresu, zažloutlé prsty.

Alkohol: typický zápach, hovornost, porucha rovnováhy – nejistá chůze, jásavost – velká přátelskost, bez společenských zábran, snížená sebekontrola, velká sebejistota, zvracení, prodloužený reakční čas, deprese. Dítě se často snaží zápach zamaskovat mentolovými bonbóny či ústní vodou.

Tlumivé látky (hypnotika – léky na spaní, sedativa – léky na uklidnění, barbituráty, neopiátová analgetika – léky na bolest): stav podobný opilosti, není cítit alkohol – nezřetelná výslovnost, útlum, zhoršená pohybová souhra, porucha rovnováhy.

Canabinoidy (marihuana, hašiš): zarudlé spojivky, hlasité mluvení, nepřiměřený smích, zasněné uvolnění, euforie, uvolnění zábran, pocity hladu – chuť na sladké, závratě, porucha rovnováhy, typický zápach i z potu – pálící se bramborová nať.

Halucinogeny (LSD, TRIP, EXTÁZE, psylocyn, psylobicin - lysohlávka): bolesti hlavy, pocity neklidu, malátnost spojená s bezděčným zíváním (často bez ospalosti), poruchy vnímání, halucinace, iluze, podivné a nesmyslné chování, pohrouženost do vnitřního světa, zmatenost, rozšířené zornice, deprese, úzkost, zvýšení krevního tlaku, pocení, deformace vnímání objektivní reality (později plynule přechází v pocity rozbití a prohloubení časových a prostorových souvislostí, deformace tváří a osob, všechny barvy nabírají teplé pastelové odstíny, kaleidoskopický efekt).

Opiáty (Heroin, Kodein, Morfin): útlum, spavost, omámení, poruchy koordinace, pohroužení do vlastního světa, zúžené zornice nereagují na světlo – „špendlíková hlavička“, pomalý dech, nesrozumitelná řeč, tupá blaženost, nezájem, deprese, stav po vysazení látky - nevolnost, zvracení, svalové bolesti, nespavost, slzení, husí kůže, průjmy, zvýšený tep, zvýšená tělesná teplota, při chronickém užívání - výtok z nosu, vodnaté oči, stopy po vpichu (které mohou být zanícené), bledá kůže, hubenost.

Stimulační látky (Kofein, Efedrin, Pervitin – metamfetamin, Kokain, „CRACK“): nadměrná a bezúčelná aktivita, pokles soustředěnosti, ztráta chuti k jídlu, nespavost, potlačení únavy, pocení, sucho v ústech, zvýšený krevní tlak, rozčeslost, neklid, rozšířené zornice, chronická rýma provázená výtokem nebo krvácením z nosu, poškození nosní přepážky (kokain), hubnutí.

Těkavé látky (rozpouštědla, ředidla, barvy, lepidla, např. toluen, aceton, benzín.): typický chemický zápach látky z oděvu a dechu, zasněnost, opilé vzezření, rozšířené zornice, zarudlé oči, vyrážka v okolí úst a nosu, stopy chemikálií na rukou či oděvu.

Něco neobvyklého se s mým dítětem děje...?

Problémy ve škole - nemusí se objevit hned z počátku, objevují se absence, zhoršuje se prospěch. V této fázi to ještě často nevypadá, že by v pozadí potíží byly drogy. Je nutno sledovat i další příznaky a celý obraz dávat trpělivě dohromady.

Ztráta původních zájmů - jedná se hlavně o původní časově i fyzicky náročné koníčky (sport, nejrůznější aktivní umělecká činnost apod.). Setkáváme se nejednou s resolutním odmítáním dříve milované zábavy, kritika je vedena z pozice: „nemá to cenu“ atd.

Změna přátel a party - nejde ani tak o vzhled a způsob vyjadřování, jako spíše o způsob trávení volného času.

Změna chování - nápadné by měly být ničím neodůvodněné stavy nápadné veselosti či aktivity. Zvláště výrazná je náhle vzniklá noční nespavost spojená s různým, často dosti nesmyslným kutěním a podobným konáním. Stejně tak jsou nápadné stavy skleslosti, únavy a opakující se depresivní rozlady. Nelze ovšem vyloučit, že podobné chování může být prostě projevem onemocnění.

Slabost, spaní přes den - celkově klesající výkonnost, zhoršená koncentrace a hlavně náhle vzniklé spaní přes den, jsou možnými příznaky užívání návykových látek. Nápadné jsou tyto příznaky zejména v kombinaci s celkovou změnou životního stylu, která nastala v poslední době.

Ztráta chuti k jídlu, hubnutí - jeden z velmi nápadných příznaků brání tzv. „stimulačních drog“ (u nás hlavně pervitin „perník“). Tyto látky mají jako jeden z vedlejších účinků právě potlačení chuti k jídlu - hubnutí je zde přirozeným důsledkem. Pozor! To, že příznaky nejsou přítomny, nemusí ještě znamenat, že o drogy nejde.

Hubnutí je totiž charakteristické, alespoň v počátku, POUZE pro pervitin. Opiáty či halucinogenní látky se takto manifestovat nemusí.

Kožní defekty - další z mozaiky příznaků, které mohou složit dohromady obraz užívání pervitinu, resp. již vznikající drogové závislosti. Jedná se o stopy po škrábnutích a jiných sebepoškozeních, zejména na obličeji a hřbetech rukou.

Mizení peněz - zpočátku nenápadné mizení malých finančních částek, rodinné finanční „podvůdky“ se postupně mění ve stále zoufalejší snahu dítěte sehnat dostatek peněz na drogy a následují již odhalené krádeže peněz či jiných cenných věcí. Předchází častý prodej všeho cenného, co bylo ve vlastnictví dítěte, včetně oblíbeného oblečení, dále pak dealování, prostituce...

Nález stříkaček, jehel a drog - zde je již situace jasná. Přesto se poměrně často stává, že rádi uvěříte vysvětlení, že „náradí“ je někoho cizího, jen v úschově a podobně. Toto vysvětlení je sice možné, ale vysoce nepravděpodobné.

Stopy po injekčním vpichu na končetinách - zde již často není o čem diskutovat.